

РЕЦЕНЗИЈА
НА ПРАКТИКУМ „ГЛОБАЛНА ЕКОНОМИЈА”
ОД ДОЦ. Д-Р ВЛАТКО ПАЧЕШКОСКИ,
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип и Одлуката бр. 1202-78/6 од 11.6.2021 година, донесена на 204. редовна седница на Наставно-научниот совет на Економски факултет, одржана на 11.6.2021 год., избрана е Рецензентска комисија во состав:

- **д-р Емилија Митева-Кацарски**, вонреден професор на Економски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип и
- **проф. д-р Весна Георгиева-Свртинов**, вонреден професор на Економски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Рецензентската комисија е формирана заради изготвување на извештај - рецензија за приложениот ракопис (практикум) со наслов „Глобална економија“ од авторот доц. д-р Влатко Пачешкоски, наменет за студентите на прв и на втор циклус студии на Економски факултет, како и останати единици на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Економски факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Практикумот „Глобална економија“ од авторот доц. д-р Влатко Пачешкоски претставува заокружена целина на тематските подрачја кои се инкорпорирани во наставната дисциплина глобална економија. Практикумот е наменет како учебно помагало за изучување на предметот Глобална економија од страна на студентите на следните насоки на прв циклус студии: Бизнис економија (шести семестар, со неделен фонд на часови 2+2+2), по предметот Меѓународни финансии (осми семестар на насока Бизнис економија со неделен фонд на часови 2+2+2).

Податоци за обемот на ракописот: Практикумот содржи 94 страници, кои содржат теоретска разработка на концептот на глобализација, кој произлегува пред сè од незапирливиот процес на економска глобализација. Трудот е пишуван во А4 формат, со единичен проред, со употреба на фонт Arial, големина на буквите 11. Сметаме дека обемот на трудот и неговата содржина ги задоволуваат критериумите согласно со предвидениот број на часови и одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Трудот е креиран врз основа на потребата од создавање на учебно помагало, кое од теоретски и од практичен аспект ќе им овозможи на студентите стекнување на знаење за глобалната економија, со кои секојдневно се соочуваме.

Сметаме дека практикумот се одликува со голема теоретска и практична значајност, како за студентите, така и за сите останати субјекти кои имаат интерес во оваа проблематика, т.е. кои се веќе вработени, но секојдневно повеќе или помалку се изложени на бројни предизвици кои ги носи економската глобализација и оттука треба да ги разбираат меѓународните трговски и финансиски текови.

Краток опис на содржината: Содржински трудот е конципиран во 6 поглавја, за кои следи кратка презентација на нивните цели и структура.

Првата глава е посветена на глобализацијата како процес во светската економија, а посебен акцент е ставен на генезата на процесот на глобализација. Имено, глобалната економија како научна дисциплина не би постоела без процесот на глобализација. Во

рамките на оваа глава се изучуваат генезата и причините за настанување на процесот на глобализација наспроти процесот на регионализација.

Втората глава е посветена на анализа на меѓународната трговија. Всушност, тука е направен осврт на теоретските постулати на меѓународната трговија: меркантилизмот, теоријата на апсолутни и компаративни предности, Хекшер-Олиновата теорија, теоријата на економија од обем. Во овој сегмент се презентирани инструментите на меѓународната трговија преку царинските и нецаринските бариери. Во овој дел е направена анализа на меѓународната трговска политика, преку стратешката трговска политика на развиените земји и земјите во развој. На крај се презентирани правилата и институционалната рамка преку кои се регулираат меѓународните трговски текови.

Во *третата глава* се претставени различните форми на регионалните економски интеграции. Тука се истакнати и ефектите од преференцијалните трговски договори. Направена е и анализа основните обележја и карактеристики на меѓународната трговија преку економската развиеност и учеството на националните економии во меѓународната стокова размена.

Четвртата глава го објаснува меѓународното движење на капиталот преку различните негови форми и облици. Кеги наведеме само најзначајните и најчестите деловни облици на меѓународно движење на капиталот во вид на заеми, портфолио инвестиции и странски директни инвестиции. Исто така, во овој дел е истакната улогата и значењето на транснационалните корпорации како главни носители и двигатели на меѓународното движење на капиталот и трансфер на технологија. Следниот дел од оваа глава е посветен на меѓународното движење на работната сила. Тука е направена анализа на мотивите за емиграција на работната сила од една во друга национална економија. Овие мотиви во глобала произлегуваат од ниското ниво на економска развиеност и ниските плати и заработувачка, аграрната пренаселеност и големиот број невработени, ниското просечно ниво на квалификации и образование во одредена национална економија и непостоењето на никаква перспектива за понатамошно образование и напредок во сопствената земја.

Петтата глава се однесува на девизните курсеви, девизниот пазар и меѓународниот монетарен систем. Притоа се дефинираат и анализираат девизниот курс, видовите на девизен курс и девизниот пазар. Тука се истакнува улогата на меѓународниот монетарен систем и фазите на неговиот развој. Исто така, во оваа глава е направен осврт на меѓународните финансиски институции, меѓународен монетарен фонд, светска банка, меѓународна банка за обнова и развој.

Последната *шеста глава* е посветена на билансот на плаќање. Тука е направен осврт на шемата, видовите на трансакции и нерамнотежата во билансот на плаќање. Во овој сегмент се анализирани теориите за урамнотежување на билансот на плаќање преку класичниот автоматски механизам за приспособување, доходовно апсорпциониот механизам и монетарната теорија за адаптирање на билансот на плаќање.

Преку презентираниот начин на обработка на одделните глави од практикумот сметаме дека е постигната главната цел на авторот – да им помогне на студентите при подготвување на наставните дисциплини од областа на меѓународна економија. Во денешно време, со сè помали бариери за меѓународна трговија и финансиски текови, како и поради современата технолошка експанзија, сите текови пред сè економските стануваат глобални. Оттука, во светот во кој денес живееме неопходно е за сите, особено за студентите кои изучуваат економија, да ги разберат глобалните економски настани и процеси.

ЗАКЛУЧОК

Согласно со горенаведените констатации, а врз основа на детално анализирање на содржината на ракописот, го даваме следниов заклучок.

Практикумот „Глобална економија“ од авторот доц. д-р Влатко Пачешкоски претставува сеопфатна целина. Авторот презентира успешна комбинација на теоретскиот и практичниот аспект на проблематиката, со цел предметната материја да се доближи до студентите и да им се помогне да научат како оваа комплексна проблематика да ја применат во практичната работа. Се надеваме дека студентите ќе стекнат соодветни знаења, кои понатаму ќе можат да ги применат како во изучувањето на останатите предметни дисциплини, така и во нивната понатамошна професионална работа.

Новиот економски поредок предизвикан од процесот на економска глобализација неминовно бара изучување и разбирање на научната дисциплина – глобална економија. Оваа дисциплина ќе им помогне пред сè на студентите кои во иднина би се вработиле во транснационална компанија, но и на оние студенти кои ќе работат во локална компанија, бидејќи ниту локалните компании повеќе не се изолирани од процесот на економска глобализација. Исто така, практикумот е од корист и за пошироката стручна јавност за полесно совладување на предизвиците кои ги носи новиот светски економски поредок. Од оваа причина, препорачуваме истиот да биде објавен.

Врз основа на изнесеното, имаме особена чест на **Наставно-научниот совет на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип да му предложиме практикумот со наслов „Глобална економија“ од авторот доц. д-р Влатко Пачешкоски да го одобри за издавање.**

Рецензенти

Д-р Емилија Митева-Кацарски, вонреден професор, с.р.

Д-р Весна Георгиева-Свртинов, вонреден професор, с.р.